

BIJ UITGEVERIJ HOLLANDIA ZIJN OOK VERSCHENEN:

Tania Aebi, *Solo*
Edo Ankum, *Rondom Afrika*
Eerde Beulakker, *Naar koude kusten*
Eerde Beulakker, *Noord van de zee*
Henk Bezemer, *Vier zomers zeilen*
Erskine Childers, *Het raadsel van de Wadden*
Olav Cox, *Ritme van de oceaan*
Laura Dekker, *Een meisje, een droom*
Joshua van Eijndhoven, *Op reis met de Hope*
Wilbert van Haneghem, *Schipbreuk in het paradijs*
Jean Heylbroeck, *De wereld is rond*
Jean Heylbroeck, *Terra incognita* *
Micha Jacobs, *Held op zee*
Tristan Jones, *De ongelooflijke tocht*
Ada Kerkstra & Akko Kalma, *De wind liet ons de wereld zien*
Robin Knox-Johnston, *Alleen op de wereldzeeën*
Eric Newby, *De laatste graanrace*
Wieke van Oordt, *Steigerjunkie*
Vivian Oskam, *Blijven drijven*
Ben Rutte, *Dat nemen ze je nooit meer af*
Cees van Staal, *Hoe hard het woei en hoe groot de liefde was*
Michiel van Straten, *Onzeker op zee* *
Nicholas Tomalin & Ron Hall, *De wonderbaarlijke laatste reis van*
Donald Crowhurst
Werner Toonk, *Karma van staal*
Hans Vandersmissen, *Rond de Friese Zee*

* alleen als e-book verkrijgbaar

Femke Lobach

OVERAL HORIZON

Logboek van een
avontuurlijke zeiltocht en
een persoonlijke reis

HOLLANDIA

Inhoud

Voorwoord	II
Proloog	13
Deel 1 Golven van herkenning Amsterdam – Sint Maarten – Curaçao	15
Deel 2 Nieuwe wateren San Blas-eilanden – Panamakanaal – Panama	35
Deel 3 Oceaan van ellende Galápagoseilanden – Stille Oceaan	83
Deel 4 Tegen de stroom mee Marquesaseilanden – Tuamotu's – Tahiti – Palmerston – Tonga – Fiji-eilanden	121
Deel 5 Zee van mogelijkheden Vanuatu – Nieuw-Caledonië – Australië – Amsterdam	197
Nawoord	228
Epiloog	229
Dankwoord	232
Literatuurlijst	233
Onderzoek naar herstel biodiversiteit	237

KINGS' LEGEND

VOORWOORD

Sparkman & Stephens Swan 65, 1975

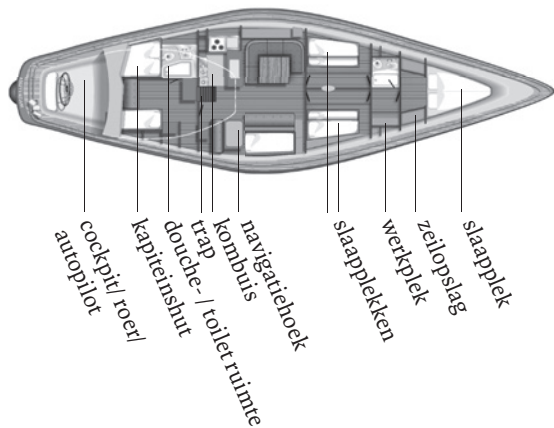
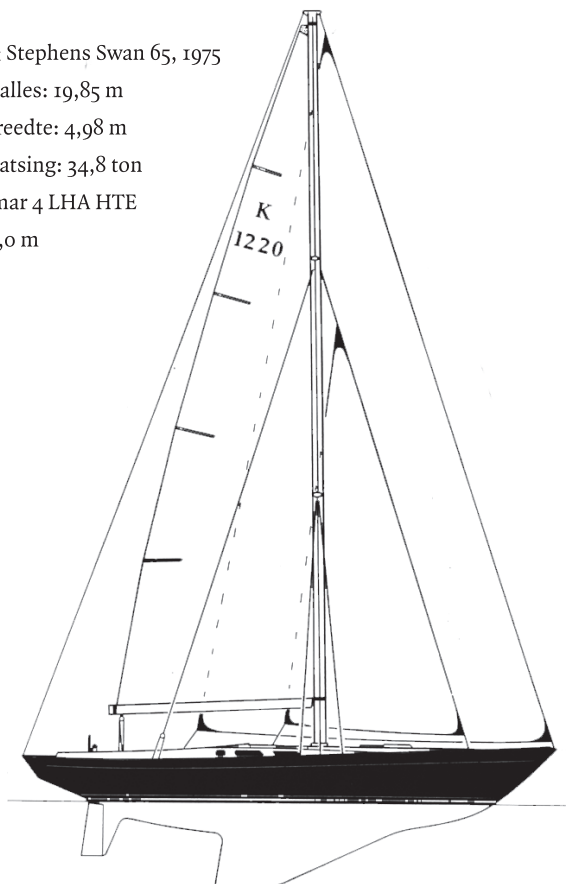
Lengte over alles: 19,85 m

Maximale breedte: 4,98 m

Waterverplaatsing: 34,8 ton

Motor: Yanmar 4 LHA HTE

Diepgang: 3,0 m

1998

Een oortje voor mijn zonen

'There is a crack in everything, that is how the light gets in.'

Leonard Cohen

Ik zit samen met mijn zoontjes Gijs en Tom op de achterbank. Mijn vader rijdt, mijn moeder zit naast hem. Mijn oren suizen. Het lijkt alsof ik er niet ben. Terwijl ik toch heel aanwezig ben. Ik zweef ergens boven de grond en kijk op mijzelf en de jongens neer. Tegelijkertijd heb ik ze allebei in mijn armen.

'Mam,' zegt Gijs, 'God heeft echt geen oortje voor ons.'

Ik moet even landen, maar dan weet ik weer waar ik ben en herinner ik me dat we net een boek van Sjoerd Kuyper hebben gelezen: *Robin en God*.¹ De opa in dat verhaal gelooft in God. De vader en moeder van Robin niet. Opa vertelt aan Robin dat God voor iedereen een oortje heeft, zodat hij iedereen kan horen.

'Nee hè, Gijs, het is niet eerlijk.'

'Nee,' zegt Gijs met tranen in zijn ogen. 'Als hij een oortje voor mij had, dan had hij papa niet dood laten gaan.'

Mijn eigen verdriet kan ik wel aan, maar door het verdriet van de jongens voel ik mij zo machteloos. Twee kleine mannetjes kruipen dicht tegen me aan. In de spiegel zie ik mijn moeder huilen. Ik wil flink zijn voor mijn zonen. Het verdriet knijpt mijn

¹ Sjoerd Kuyper, *Robin en God*. Querido: Amsterdam, 2008.

PROLOOG

keel dicht. Ik wil schreeuwen, slaan en krijsen: 'God bestaat niet.'
Maar ik houd me in en met buikpijn, keelpijn en een schorre stem
beantwoord ik de vragen van de jongens.

'Je klinkt een beetje raar,' zegt Tom.

'Dat komt omdat ik vanbinnen zo verdrietig ben, ik heb tranen
in mijn buik,' zeg ik.

'Dat heb ik ook,' zegt Tom. 'Daarom is mijn buik zo bol.'

Vijf en zes jaar zijn de jongens. Zo jong. Ik weet niet meer hoe
ik verder moet. En toch...

In 2012 vraagt mijn vriend Gijs aan mij of ik met hem meega, de
wereld rondzeilen. 'Nee,' zeg ik, 'ik kan niet mee.' Vervolgens
noem ik tientallen redenen: ik kan de kinderen niet alleen laten,
mijn werk, mijn vrienden, hoe moet dat met de hond, enzovoorts.
Gijs droomt en plant verder, want hij weet zeker dat ik ooit mee
zal gaan.

In 2013 vraagt hij het opnieuw. Weer zeg ik nee. Ik heb net
een leuke opdracht gekregen, werken met het Zuid-Afrikaanse
hockeyteam, en ik begeleid een judoka. Genoeg 'echte' redenen
om niet te gaan.

Gelukkig houdt hij vol. In 2014 zeg ik tot mijn eigen verrassing:
'Ja, ik ga mee.' En met het uitspreken van die vier woorden staat
mijn wereld volledig op zijn kop. Ineens bestaat mijn leven alleen
nog uit geregeld. Een logeeradres zoeken voor de hond, afscheid
nemen van mijn zieke vader en de kinderen, mijn huis leeghalen
en klaarmaken voor verhuur, mijn werk tijdelijk stopzetten. Tij-
delijk? Krijg ik het ooit nog terug? 's Nachts lig ik wakker, badend
in het angstzweet. Ik kan het niet. Ik wil het niet. Ik wil wel. Wat
zeur ik nou? De enige oplossing is keihard werken en non-stop
organiseren. Doen en niet denken. En af en toe een slaappil erin,
om een goede nacht te maken.

Met zijn ongebreidelde enthousiasme helpt Gijs mij in de
maanden voor het vertrek. Hij koopt boeken, pilots, zeekaarten
en steekt mij aan met zijn jongensachtige geestdrift. Avond na

avond plannen we de reis: het Caribisch gebied, de San Blas-eilanden, het Panamakanaal, de Galápagoseilanden en nog verder de Stille Oceaan op met als einddoel Australië.

Ons pad is tot nu toe niet over rozen gegaan, maar het heeft ons wel samengebracht op Sint Maarten, waar ons avontuur begon. Een zeilreis van een jaar voor de boeg – geen plaats om je te verstoppen of te vluchten. Laat staan om afstand te houden. In al die jaren zijn we nooit langer dan drie maanden samen geweest. Door wie wij zijn en door de omstandigheden. Nu wacht de grote test en een prachtige reis op ons. Negen maanden lang moeten we samenwerken, een team vormen. *For better, for worse*. Ik ga ervoor. En toch heb ik in mijn schriftje alle luchthavens onderweg opgeschreven.

Er is nog één ding. Ik wil betekenis geven aan de reis en er meer van maken dan alleen een vakantie. Ik werk als mental coach van topsporters en als teamcoach in het bedrijfsleven. Dus koop ik boeken, bestudeer en leer nieuwe coachingstechnieken. Ik zoek naar een ‘raison de’.

In april 2014 vertrekt Gijs uit Malta voor een charterseizoen in de Middellandse Zee. In oktober zeilt hij vanuit Barcelona over de Atlantische Oceaan naar het Caribisch gebied. Ik zeil af en toe mee, vlieg als het ware op en neer tussen wal en schip.

In februari 2015 stap ik aan boord van *Kings' Legend*, het zeiljacht van Gijs, en daar begint dit verhaal. We starten in het Caribisch gebied en zeilen via de Caribische Zee en de Stille Oceaan naar Australië. Het is mijn langste aaneengesloten periode aan boord. In Australië stopt dit verhaal, maar de zeilreis niet.

Het leven aan boord gaat niet alleen maar voor de wind. Het is spannend, soms zelfs beangstigend. We kruipen een paar keer door het oog van de naald. We zien af en we genieten. Ik neem je graag mee op onze reis, al is een opsomming van alles wat we hebben meegemaakt nooit compleet. Wees welkom en een behouden vaart!

Deel I

Golven van herkenning

Amsterdam

*

Sint Maarten

*

Curaçao

Amsterdam, 15 februari 2015

Daar sta ik dan op Schiphol. De droge lucht van de vertrekhal, de geluiden van rolkoffers en lachende, pratende mensen, de geur van eten. Het ultieme vakantiegevoel. Alleen, ik heb het niet. Elke vezel van mijn lichaam is gespannen. Er hoeft maar iemand iets verkeerd te zeggen en ik schiet uit mijn slof. Met een knoop in mijn maag koop ik een boek, koffie en een croissantje. Ik plof neer op een stoel. Wie weet kom ik zo toch nog in de stemming. Dit is tenslotte mijn eerste vakantiedag.

Ik ga een jaar de wereld rondzeilen. Geen verplichtingen en volle agenda. Alleen maar water, wind en avonturen. Het lijkt een droom, maar ik voel blinde paniek. De letters van mijn boek worden wazig. Het liefst zou ik heel hard naar huis rennen. Maar mijn huis is niet langer beschikbaar. Het is verhuurd, mijn spullen zijn ingepakt. Waar begin ik aan? Ik kan toch moeilijk in de vertrekhal gaan zitten huilen, tussen al die vakantiegangers.

Ik ben zo slecht in afscheid nemen. Iemand nooit meer zien, nooit meer ruiken en nooit meer voelen, het is mijn grootste angst. Afscheid nemen, nooit meer zoals op 16 augustus 1998. Een mooie zonnige dag veranderde in één klap in een nachtmerrie. Han, mijn man, was weg. Voorgoed. Plots was ik een weduwe van vierendertig met twee jonge kinderen geworden. Sindsdien heb ik een hekel aan afscheid nemen, zelfs als ik zoals nu iets leuks ga doen.

Op Sint Maarten wacht Gijs op mij, ik heb zijn steun en zijn geloof in deze reis nodig. Zelf weet ik het even niet meer. Hoe kan ik mijn kinderen, familie, vrienden, hond en huis, ja eigen-

lijk mijn hele leven, zo maar achterlaten voor een reis en voor een liefde? Krijg ik ooit weer werk als ik terugkom? Kunnen mijn zonen, 23 en 22 jaar, het alleen? Zonder vader en nu ook zonder moeder? Vragen buitelen door mijn hoofd. Ik heb zo geknokt om na het overlijden van Han mijn leven opnieuw vorm te geven. Met werk en de zorg voor mijn kinderen. En nu laat ik alles achter. Waarvoor en vooral voor wie? Voor een man met wie ik nog nooit langer dan drie maanden samen ben geweest? Het leven alleen bevalt me eigenlijk prima.

Gijs is sinds 1999 eigenaar en schipper van *Kings' Legend*. Hij doet mee aan zeilraces en vaart met gasten in Nederland, op de Middellandse Zee en soms tijdens de winter in het Caribisch gebied, zoals nu. De laatste groep heeft hij net op Sint Maarten uitgezwaaid.

Mijn vlucht wordt omgeroepen, het boarden gaat beginnen. Zal ik omdraaien en naar buiten lopen? Ik wacht tot de laatste passagier weg is. De stewardess zwaait: 'U bent aan de beurt.' Ik weet het. Ik pak mezelf en mijn boeltje bij elkaar en loop naar haar toe. Ik ga.

Sint Maarten, 16 februari

Hij staat er! Mijn knappe vriend met zijn verwaaide bruine kop. Ik laat alles uit mijn handen vallen, volg mijn impuls en vlieg hem om de hals. Gijs pakt me stevig vast. In één omhelzing ben ik mijn tranen kwijt en is het afscheid van het thuisfront vergeten. Dolgelukkig loop ik met Gijs mee naar buiten. De warme lucht van Sint Maarten slaat als een golf over me heen. Een diepe zucht ontsnapt aan mijn lippen. Warmte, zon en mijn vriend – precies wat ik nodig heb. Samen steken we de parkeerplaats over en de drukke straat die langs de Simpson Bay Lagoon loopt.

Simpson Bay is een grote lagune met twee open verbindingen

met de zee, een aan de Franse kant van het eiland en een aan de Nederlandse kant. Het water is brak en niet meer schoon genoeg om in te zwemmen. Zo'n vijftien jaar geleden kwamen wij hier voor het eerst. *Kings' Legend* was toen met haar twintig meter lengte een van de grootste zeilschepen. Nu hebben we een van de kleinere boten. Rondom de lagune is de ene na de andere jachthaven verschenen waar megagrote motorboten en zeiljachten liggen. Vroeger lagen wij nog weleens in de haven, dat is nu echt veel te duur geworden. Dus ligt *Kings' Legend* tussen alle 'kleinere' boten voor anker. De haven is volgebouwd met bars en restaurants aan de ene kant en werkplaatsen, werven en shipchangers aan de andere kant. Het is een plek geworden voor bevoorrading en reparaties. Commercieel en Amerikaans. De charme van vijftien jaar geleden is verdwenen.

Aan een kademuur ligt onze rubberboot. Wat een ander leven. Geen auto maar een dinghy, een rubberen motorbootje, als vervoermiddel. Het water klotst tegen de muur. De rubberboot beweegt op en neer op de golven. Gijs gooit mijn bagage in het bootje, stapte er soepel in en geeft mij zijn hand. Galant als altijd helpt hij mij het bootje in.

Dat ik hier nu ben, is nog steeds onwerkelijk. Ik ben aangekomen op de plek waar ons avontuur zal beginnen, maar mijn geest is nog ergens halverwege de oceaan. Gijs start het motortje en we varen rustig naar ons zeiljacht. Het zoute water kriebelt op mijn huid, de zon warmt mijn rug en langzaam, heel langzaam kom ik aan.

Kijk daar ligt ze, te stralen in het laatste zonlicht. Een boot met een verhaal en een uniek ontwerp. Ze heeft een smal kontje en een dikke buik, de vorm van de romp doet mij denken aan een dolfin. Zo mooi en zo rank. Gijs heeft de mast, de zeilen, de hele tuigage gemoderniseerd, maar het interieur is nog steeds het prachtige handgemaakte teakhouten ontwerp uit 1975.

Kings' Legend is in 1975 gebouwd voor de Whitbread Round the

World Race, de voorloper van de Volvo Ocean Race. De Britse schipper Nick Ratcliff wilde een comfortabel en een snel zeiljacht. Hij doopte de boot *Kings' Legend*, naar de legende van drie koningen die de Noormannen verjoegen. De naam moest Ratcliff een extra dosis geluk geven. In alle boeken over de race van 1977-1978 staan foto's waarop het oorspronkelijke ontwerp van het schip te zien is. Van de eerste eigenaar, Nick Ratcliff, hebben wij enkele memorabilia gekregen, zoals de gewonnen tweede prijs, het logboek van de race, foto's, films en veel verhalen. De historie maakt *Kings' Legend* tot een uniek jacht.

Ook voor kenners is het schip uniek. Van het Swan 65-model met één mast zijn er maar vier gebouwd. Een tijdloos ontwerp. Het grootste compliment dat wij ooit hebben gekregen, kwam van de Pakistaanse prins Karīm al-Hussaynī, Āgā Khān IV. Hij vroeg of hij aan boord mocht komen kijken en zei: *'She is the most beautiful design ever.'* Āgā Khān! De prins die ruim vijftig jaar geleden de kust van Sardinië, de Costa Smeralda, ontwikkelde tot luxetoeristengebied voor de 'rich and famous'.

Kings' Legend heeft veel aanbidders met haar smalle kontje en brede heupen. Voor mij is er geen enkel zeiljacht dat bij haar in de buurt komt. Ze is mij zo vertrouwd. Voor geen goud zou ik haar ruilen. Ze is echt mijn tweede thuis geworden.

Simpson Bay Lagoon, 17 februari

Verdwaasd word ik wakker als Gijs in zijn slaap beweegt. Mijn hoofd is zwaar, ik krijg mijn ogen nauwelijks open. Waar ben ik? Natuurlijk op de boot, het is ochtend en nu al warm. De lakens plakken aan mijn huid. Ik ruik de warmte van zijn lichaam.

Het duurde eindeloos voordat ik sliep – jetlag, overgang van Nederland naar de Cariben, een hoofd vol gedachten, het hielp allemaal niet. Ik heb het gevoel dat ik net in slaap ben gevallen,

en nu moet ik alweer opstaan. Mijn neus zit dicht en mijn keel is droog. Volgens Gijs heb ik hard gesnurkt vannacht. Lekker charmant. Waarschijnlijk kwijlde ik ook nog. Ik grap dat Gijs me nu nog kan inruilen. 'Daar is meer voor nodig,' antwoordt Gijs nuchter terwijl hij in zijn onderbroek de kajuit in loopt om thee en koffie te zetten.

Mijn eerste ontbijtje op Caribische bodem. Ik hoef niets vandaag. Ik heb geen werk en geen afspraken. Even een dagje landen. Ik plof op de bank met een kopje thee en mijn eerste, 'verse' leesboek, zoals Gijs dat zo heerlijk Brabants kan zeggen.

De kop is eraf.

Sint Maarten, 18 februari

Het hengsel van de Albert Heijn-tas snijdt in mijn schouder. In mijn handen heb ik nog twee tassen. Gijs loopt naast me. Samen hebben we een bonte verzameling van tassen die we ooit tijdens het zeilen kregen bij supermarkten in alle uithoeken van de wereld. We lopen over een zanderige weg vol gaten zonder trottoir langs kleurrijke, soms vervallen huisjes.

Dit tochtje hebben we al twee keer gemaakt, één keer gisteren en één keer vandaag. Langzaam vullen we de boot met eten voor onderweg. In het kader van zo min mogelijk plastic aan boord, verwijderen we de meeste verpakkingen voordat we de boodschappen aan boord tillen. Kartonnen dozen willen we al helemaal niet meenemen. Een op de tien keer zit daar een kakkerlak in verstopt. En voordat je die weer van boord krijgt...

We stouwen al het eten zo goed mogelijk onder en achter de banken, onder de waterlijn van de boot is het relatief het koelst. De zon brandt de hele dag op de romp. Daardoor is het beneden-deks en in de kastjes snoeiheet. Een blikje cola kan dan makkelijk exploderen.

Het is nogal een gedoe zonder auto en met een dinghy, maar we komen er wel. We hebben alle tijd. We wachten toch nog op reserveonderdelen voor de boot en er zijn allerlei klussen te doen aan boord voordat we kunnen vertrekken. Van het schoonmaken van de vloer in de machinekamer tot een schroefje aandraaien bij een kastdeurtje en een klein likje lak aanbrengen op een kale plek. We vouwen de zeilen opnieuw op, zodat ze beter weggestouwd kunnen worden, enzovoorts. *Kings' Legend* kent altijd een lijst met 'te doens'.

Het is fijn dat ik even kan wennen en rustig de lijstjes kan afwerken. Ik heb vaak genoeg meegemaakt dat we direct vertrokken en dat is mij eigenlijk te heftig: meteen wegzeilen en wachten en dus alert zijn. Dat hoeft nu gelukkig niet.

Simpson Bay Lagoon, 19 februari

Sinds *Kings' Legend* in ons bezit is, heeft Gijs al zo'n honderdvijftigduizend en ik ruim zeventigduizend mijl met haar gevaren. Het mooiste van deze prachtige dame vind ik de hoofdkajuit. Alles is van teakhout, met de hand gemaakt. Geen deur is hetzelfde. Het is de fijnste woonplek die ik mij kan bedenken. Zo warm en gastvrij, klein en overzichtelijk. Het interieur is nog precies zoals veertig jaar geleden, alleen dan met nieuwe apparatuur.

Gijs hangt ondertussen de visnetten op in de hutten. Die vul ik straks met groente en fruit. Onrijpe tomaten gaan in papieren zakken onder de bank, dan rijpen ze minder snel. We kopen zo veel mogelijk onrijp fruit. Ik probeer het fruit niet op elkaar te leggen om te voorkomen dat er beurse plekken ontstaan.

Gelukkig kunnen we over drie dagen op Curaçao de voorraad alweer aanvullen. Pas in Panama moeten we echt voor vier weken inslaan. Het klinkt nog zo abstract. Ik heb eigenlijk nog steeds het gevoel dat ik aan het foerageren ben voor gasten en niet voor

ons tweeën. Ik weet niet of ik zucht van geluk of van de grootsheid van dit besef, maar de zucht komt uit mijn tenen.

De verwachting is dat we volgende week vertrekken. Als we de exacte datum weten, maak ik een inventarisatie van wat we missen en slaan we de laatste verse spullen in, zoals yoghurt en bananen. We hebben nu tenminste al een flinke slag gemaakt met alle diepvriesspullen, drank en andere houdbare producten.

We hebben aan boord een ijskast en een diepvries. Een luxe. We kunnen voor een langere periode vers eten meenemen en blikvoer en groentepotjes mijden.

De dagen vliegen voorbij, de zon begint alweer te zakken. Ik ben nu al kwijt hoelang ik hier nu ben. Ik schud mijn hoofd. Dat had ik niet moeten doen; het begint enorm te bonken en ik voel een beginnende oorpijn. Even negeren, hopelijk trekt het weg.

Simpson Bay Lagoon, 20 februari

Met een druipende neus, zoemende oren en een bonkend hoofd sta ik buiten in mijn shirt en onderbroek. Ik geef een dot gas en probeer de boot los te krijgen uit de modder. Onbegonnen werk. De burens staan met stootwillen in de hand aanwijzingen te geven.

Het is een prachtige, heldere warme nacht in de Cariben. De sterren en de maan verlichten het water. Zacht rolt muziek uit de kroegen vanaf de kant richting de boot. Ik hoor flarden van bekende nummers. De lichten van de stad dansen op het donkere water.

We liggen midden in de lagune voor anker. Dat anker is eigenlijk onnodig want *Kings' Legend* ligt met haar kiel muurvast in de blubber. Lagen we maar gewoon voor anker, dan draaiden we nu rustig mee met de wind. De boot van de burens ligt wel vrij en met elk zuchtje wind bonkt zij tegen ons schip. Elke vezel van mijn

lichaam reageert geschrokken. Het schip trilt.

Gijs is uit eten gegaan met vrienden. Hij komt hier al jaren met *Kings' Legend*, kent veel mensen en natuurlijk wil hij nu van iedereen afscheid nemen.

Ik ben thuisgebleven. Ik voel me al sinds mijn aankomst niet lekker en had bedacht vroeg naar bed te gaan. En nu sta ik midden in de nacht aan het roer met een draaiende motor. De paniekerige stemmen van de burenschellen over het water. Vijfendertig ton gewicht krijg ik niet zomaar uit de blubber getrokken.

Uiteindelijk vraag ik aan de buurvrouw of zij met haar dinghy naar het restaurant wil varen. Gijs is zijn telefoon vergeten en heeft onze dinghy meegenomen. Ik kan nergens heen.

Ik baal ervan dat het mij niet lukt om de boot los te krijgen. Dáár heb ik nou zo'n hekel aan! Dat er dingen zijn die ik niet kan. Ik kan toch alles wat ik wil? Zonder hulp. Ik heb altijd alles alleen gedaan en nu ben ik ineens afhankelijk van iemand. Zie je wel, ik kan hier niks, ik ben ziek, ik wil naar huis... De zinnen tollen door mijn hoofd en ondertussen probeer ik de boot van de burenschellen af te houden, te sturen en gas te geven.

Voor mijn gevoel een uur later, maar het zal eerder tien minuten zijn, komt Gijs keihard aangevaren. Eindelijk kan ik de verantwoordelijkheid overdragen, de schipper is er. Ik ben woest. Op mezelf, op Sint Maarten, op de boot en vooral op Gijs omdat hij zijn telefoon niet heeft meegenomen. Maar ik slik mijn woede weg. Niet met al deze mensen om me heen, niet als we moeten handelen. Niet nu.

Er is een tweede dinghy meegevaren om te helpen. We proberen van alles. Duwen tegen de zijkant. Spannen een lijn naar de top van de mast om de boot een beetje schuin te trekken terwijl ik gas geef. Er is geen beweging in te krijgen. De boot is te zwaar. Pas als de wind gaat liggen, komen we met veel gas geven en gewroet eindelijk los.

Drie uur na de eerste beuk lig ik weer in bed en ligt de boot op een nieuwe ankerplek. De woede die ik al die tijd voelde, zakt weg. Vermoeidheid komt ervoor in de plaats. En tranen. We zijn nog niet eens met de reis begonnen en ik huil al, een gevoel van paniek overvalt me. Ziek zijn op een boot, terwijl er van alles misgaat, hoe ga ik dat doen? Het bekende *no-way-out*-gevoel. Ik kan niet vooruit, niet achteruit, niet weg. Hoezo ben ik stoer en dapper? Waarom doe ik dit? De stoere dominostenen zijn na één zetje omgevallen en ik ben een zielig hoopje. Vertel op, coach, hoe kom ik hieruit? Het is de laatste gedachte voordat ik eindelijk in slaap val. Ik deel mijn paniek en boosheid niet met Gijs, ik ben zo gewend om alles alleen te verwerken en op te lossen.

Simpson Bay Lagoon, 21 februari

Klein beginnen. Zo moet ik het doen. Een bezoek aan de huisarts maakt duidelijk dat ik oorontsteking heb en ontstoken bijholten. Eigenlijk geeft dat ook rust; ik ben echt ziek. Ik mag me rot voelen. Gijs blijft rustig. Eerst maar opknappen, dan zien we verder. Ik geef mezelf over aan mijn boeken en lig in de schaduw te lezen, in de zinderende Caribische warmte. Het is goed zo. De voorbereidingen laat ik even aan Gijs over. Ik haal mijn neus op. Niet dat het helpt, alles zit muurvast. Ik sluit mijn ogen en leun achterover, mijn gedachten vliegen terug in de tijd, naar ons begin.

Ik ontmoette Gijs een jaar na het overlijden van Han, mijn man. Het was in de zomer van 1999 toen ik weer een beetje geluk voelde, een klein sprankje hoop kreeg. Een waterig zonnetje, het gevoel dat er toch leven is na de dood.

Gijs was op een feestje bij mijn overburen. Ik zag hem, hij keek terug en ik voelde me weer even achttien. Ik leef! Na een jaar van verdriet en boosheid voelde ik dat zo intens. Ik was verliefd op mezelf, het leven en misschien ook wel een beetje op deze man.

Bij het weggaan plakte ik een geel plakbriefje met mijn telefoonnummer op zijn sweater. Ik was vijfendertig jaar, weduwe en had niets te verliezen.

En dat heb ik geweten. Gijs is sinds die dag mijn geliefde. Toch vind ik het na al die tijd nog steeds moeilijk om me helemaal te geven. Ergens zit er een rem op. Alsof ik mijn zelfstandigheid niet helemaal wil opgeven. Mocht het fout gaan, dan kan ik het nog steeds alleen, zonder al te veel pijn en verdriet. Stel je toch voor dat ik afhankelijk word en weer afscheid moet nemen. Bij die gedachte alleen al krijg ik het Spaans benauwd.

Simpson Bay Lagoon, 22 februari

Lex, de heerlijke dochter van Gijs, is jarig. Lex heeft een vader en een moeder en ik mag gewoon van haar genieten. Een ideale rol eigenlijk. Ik wilde heel graag vier kinderen, maar door de omstandigheden is dat niet gelukt. Nu heb ik via Gijs twee cadeau-kinderen: Lex en Lou, een stoere meid en een jongen.

Gijs is vaak een papa op afstand door zijn werk en levenskeuzes. Het geeft me soms een dubbel gevoel om hem samen met zijn kinderen te zien. Ik koester de liefde die er zelfs tijdens ruzies en in de pubertijd is. Tegelijkertijd doet het soms pijn. Een levende vader die van zijn kinderen houdt, dat had ik mijn zonen ook zo gegund.

Het is wat het is. Ik geniet van Lex. Een meisje in huis voegt weer een andere dynamiek toe aan het samengestelde gezin dat wij op vakanties en heel soms in Nederland zijn.

Simpson Bay Lagoon, 23 februari

Ik ben ziek. Hoe erg is dat nu eigenlijk? Ik kan een gebeurtenis in mijn hoofd zo groot en zo klein maken als ik zelf wil. Achteraf zie ik het zo goed, maar op het moment zelf ben ik geneigd bepaalde gedachten uit te vergroten. Ziek zijn wordt in mijn ogen niets kunnen. En: Gijs zal wel denken dat ik niets kan. Wat heeft hij dan aan mij?

In plaats van zijn gedachten voor hem in te vullen, kan ik er beter naar vragen. En ik moet vooral accepteren dat ik ziek mag zijn. Hoe simpel klinkt het en hoe makkelijk vergeet ik het. Het is zoveel makkelijker voor mij om weg te lopen en, zoals ik zelf altijd zeg, 'even in een doosje te kruipen' of te 'oesteren', dan om hulp te vragen. Alleen. Zodat ik kan herstellen voordat iemand kan zien hoe 'zwak' ik eigenlijk ben.

'Een gedachte doet in feite niks,' zegt Byron Katie, 'tenzij wij haar geloven.' Say no more. Uiteindelijk drijven al mijn gedachten als wolken weer voorbij. Een mooie metafoor voor deze zeilreis.

Simpson Bay Lagoon, 27 februari

We zijn zover, we gaan uitklaren. En gelukkig begint mijn hoofd op te klaren.

Gijs heeft de dinghy gestart en we varen rustig door de Simpson Bay Lagoon. De laatste keer door de baai. Vanavond de laatste nacht voor anker.

We varen met de dinghy onder de brug door richting open zee. Aan de andere kant zit de douane. We leggen aan om uit te klaren. Wij en de boot moeten met een hele serie stempels worden uitgecheckt. Zonder al die stempels en papieren komen we geen land meer in. Een hoop gedoe dat met veel bombarie gedaan wordt door de o zo belangrijke douaniers. In ons geval

een vrij gezette dame uit Sint Maarten. Alles gaat in een heel laag, Caribisch tempo. Veertig lange en voor ons gevoel zinloze minuten later staan we eindelijk buiten.

Gijs is al jaren bezig met de voorbereiding van onze reis. De wereld rondzeilen is zijn grote droom. Ik vind het moeilijk om me voor te stellen wat dat precies inhoudt. Nog moeilijker vind ik het om mijn eigen betekenis hieraan te geven. Ik vertrouw op Gijs en probeer ook op mijn eigen kracht te vertrouwen. En ergens in mijn achterhoofd fluistert een stemmetje de dichtstbijzijnde luchthavens. Een rem. Een vluchtroute die ik nodig heb om te blijven.

We varen voor de laatste keer terug naar de boot. De laatste nacht gaat in. Morgen gaan we.

Sint Maarten, 28 februari

Gijs stuurt *Kings' Legend* door de smalle ingang bij de brug. Het is een emotioneel moment voor hem. Een definitief afscheid van de vrienden die hij alleen hier ziet. Na al die jaren varen in het Caribisch gebied, is dit misschien wel de laatste keer met Sint Maarten als vast programmaonderdeel.

'Dag, Sint Maarten, dag, alles en iedereen.' Gijs kijkt nog één keer achterom. Dan hijsen we de zeilen.

Positie: 16.29.137N – 065.04.531W,
tussen Sint Maarten en Curaçao, 1 maart

Wat een machtig gevoel is dit. De boot glijdt over een lange oceaandeining met de wind mee richting Curaçao. De zon brandt, ik smelt. Ik heb de warmste wacht van de dag. De zon staat als een enorm grote gele bol aan de blauwe hemel. Wat een verrukkelijke

manier om zeebenen te kweken en mijn zeeziekte te overwinnen. Ik stuur, ik zwijg, ik kijk, ik denk en ik droom. Dit is zoals het moet zijn. Geluk.

De zee is leeg, de lucht siddert. Er is geen leven te bekennen. Ik zie geen vissen, geen dolfinen, geen walvissen, geen boten. Alleen maar zee. Blauwe lucht met witte wolken en een zee met 'white horses' zoals de Engelsen dat zo poëtisch omschrijven. Dat klinkt toch een stuk mooier dan golven met witte koppen. Een zinderende leegte. Een overweldigend zwijgen. De zee heeft slechts één geur. Ik ruik het zoute water op het natte teakdek. Ik hoor niets anders dan de wind, de zeilen, de golven die komen aanrollen en het kraken van ons zeiljacht. Er is geen muziek, er zijn geen luide stemmen, geen auto's, geen fietsers. Wat een rust.

Tijdens yoga, meditatie en mindfulness blijven mijn gedachten doorgaan. Mijn mobiel staat uit, maar in mijn hoofd zitten nog eindeloos veel lijstjes. Tijdens het zeilen worden mijn gedachten trager en daardoor rustiger. Ik hoef er niets voor te doen, het gaat helemaal vanzelf. Ik kan moeiteloos zwijgen, waar ik op het land soms het gevoel heb dat ik iets moet zeggen.

Op zee ben ik gewoon ik. Dit is het: dit ben ik als ik geen rol hoef aan te nemen, zonder mijn schillen. Al klinkt het nog zo cliché: ik ben. Ik zucht en glimlach. Mindful op een grote oceaan. Prikkelloos genieten. Geen internet, geen mobiel, geen bereik. Alleen zijn met mijn gedachten. En niet hoeven praten.

Ik stuur *Kings' Legend* met een golf mee richting Curaçao. Gijs ging beneden lezen, maar hij is waarschijnlijk in slaap gevallen. We vinden samen al snel een ritme van wachtlopen, eten en slapen. Heb je wacht, dan ben je verantwoordelijk voor het hele schip: de koers, de zeilen, het sturen. Kortom, alles. Ben je buiten wacht, dan kun je doen wat je wilt: klussen, lezen of slapen. Vooral de eerste dagen lukt het mij niet om te lezen, omdat ik dan snel misselijk word. Dus is het wachtlopen of slapen voor mij.

Vandaag geniet ik, het zeilen gaat geweldig. Met een flesje

water in de ene hand en het roer in de andere hand stuur ik naar ongeziene doelen. Gijs mag van mij nog uren binnenblijven. Ik stuur, ik zwijg, ik kijk, ik denk en ik droom.

Positie: 12.07.23IN – 068.59.170W,
Curaçao, 2 maart

Ik ruik de geur van het land. Zelfs warmte heeft een bepaalde geur. Na drie prachtige zeldagen varen we de lagune genaamd het Spaanse Water in, aan de zuidoostkust van Curaçao. Een grote natuurlijke lagune met een smalle ingang. Langzaam draaien we na de monding naar bakboord en zien een grote baai voor ons liggen. Wat een rust. Geen golven meer. Omdat we de diepte niet goed op de kaart hebben staan, blijven we in het midden van de baai en gooien het anker uit.

Zodra we de juiste plek om te ankeren hebben gevonden, vaart Gijs voorzichtig een rondje om te kijken of het overal diep genoeg is. Mocht de wind draaien en de boot aan de andere kant van het anker komen te liggen, moet het nog steeds veilig zijn.

Links en rechts van ons liggen woonboten voor anker. Kleine huisjes op het water. Her en der dobberen verlaten zeilboten die eruitzien alsof ze nooit meer zullen vertrekken. Een enkel schip lijkt bewoond. Een van de vele waterzigeuners die wij onderweg zijn tegenkomen. Zeilers die ooit zijn vertrokken met idealen en geld. Toen beide opraakten zijn, ze gestrand en nooit meer weggegaan.

We zijn er. Wat was het een heerlijke eerste tocht. Ik ben niet eens moe. Toch is het fijn om na drie dagen zeilen het anker uit te kunnen gooien en weer even land te zien, te ruiken en te voelen. Zo kan ik geleidelijk wennen aan een lange tijd aan boord.

We halen de dinghy uit de bak in de punt van de boot. Voor elke langere tocht laten we het bootje leeglopen en bergen hem

op onder het dek. We willen dat het bovendecks zo leeg mogelijk is. Op het dek van *Kings' Legend* hebben de wind en golven vrij spel. Als het hard waait en we goed moeten opletten, willen we ons niet ook nog zorgen moeten maken over een dinghy die wegwaait of lekslaat.

We pompen het motorbootje op om het Spaanse Water te verkennen en naar de kant te varen. Heerlijk om zo makkelijk en vrij te kunnen bewegen op een boot die stilligt. En nog lekkerder dat het alsmaar blotevoetenweer is.

De avond valt nu snel, in het laatste daglicht varen we langzaam de baai in. Helemaal aan het eind van de lagune in een klein haventje voor motorboten en kleine vissersboten leggen we aan.

Na een paar dagen op zee word ik bij aankomst elke keer overvallen door de prikkels van het land. Alles is dan te veel. Geluiden, geuren en kleuren rollen over me heen. Zelfs de geur van douchegeel of de parfumlucht van iemand die langsloopt, is te heftig. Een voorbijrijdende auto gaat te snel en de mensen zijn te luidruchtig.

Terwijl we nog nadeinen, ploffen we aan een tafel in een rustig restaurant direct naast het haventje. Wat een luxe. Lekker veel en vet eten. Frietjes met mayo. Een inhaalvreetbui. Door het continue bewegende schip en doordat ik minder eet aan boord, val ik in een recordtempo een paar kilo af. Niet dat het nodig is, het gebeurt gewoon.

Na het eten varen we op het licht van de maan en sterren terug naar de boot en genieten we nog even na op het achterdek. *So far, so good.*

Curaçao, 3 maart

Mijn oudste zoon en mijn vriend heten toevallig allebei Gijs. Lekker handig. Zoon Gijs is vandaag jarig. Drieëntwintig jaar

alweer. Ik bel hem via Skype. We kletsen wat over zijn studie en mijn reis. Op zo'n moment mis ik hem enorm. Ik ben zo ver weg. Als er nu iets met hem is, kan ik niets voor hem doen. Waar ben ik aan begonnen, wat doe ik mijn kinderen aan, flitst het door mijn hoofd. Mijn buik trekt samen, maar ik druk de heimwee snel weg. Ik wil niet emotioneel worden, ik wil gezellig met hem praten. Er zit nog een kleine trilling in mijn stem, ik hoop maar dat hij het niet hoort.

Gijs heeft zich al jong losgemaakt van mij. Hij lijkt veel op mij en juist daardoor begreep ik hem niet altijd. Mijn blinde vlek. Dat stuk van mijzelf dat ik zo slecht ken. Dankzij hem heb ik meer inzicht gekregen. Mooi eigenlijk hoe dat werkt, dat kinderen je een spiegel kunnen voorhouden.

Ik vond het maar wat lastig dat hij al zo vroeg zijn eigen weg koos. Het was enorm moeilijk om hem zo te zien knokken met zichzelf en met mij. Het blijft voor mij een grote uitdaging Gijs los te laten en hem zijn eigen builen te laten vallen. Het liefst zou ik alles voor hem oplossen en regelen, ook al weet ik dat het niet helpt.

Gijs had dat sneller in de gaten dan ik. Hij geeft heel duidelijk zijn grenzen aan, wat hij wel en niet wil. Dat is niet altijd even makkelijk, noch voor hem, noch voor mij. Ik ben trots op wie hij is en hoe hij met vallen en opstaan blijft leren. Zonder vader en met een moeder die hem niet altijd begrijpt.

Waar ik met mezelf leerde omgaan door me altijd sterk voor te doen, ook als ik het vanbinnen niet zo voelde, door al mijn emoties weg te slikken en mijzelf af te schermen met een laagje onaanraakbaarheid, kiest Gijs er daarentegen voor zijn emoties toe te laten en ruimte te geven aan zijn verdriet en angst. Om niet altijd te hoeven strijden en om de boel de boel te laten. En ik maar roepen: 'Hup, Gijs, pak jezelf bij elkaar.' Hoe slecht voelde hij zich dan begrepen door mij. Soms was ik boos op hem omdat hij in mijn ogen 'liep te zeuren'. Hoe vaak heb ik niet 'Jezus, kom op' ge-

roepen? Maar dat is mijn manier en niet de zijne.

Ik heb altijd gedacht, en dat denk ik nu soms nog, dat kwetsbaarheid een zwakte is. Dat je emoties moet wegdrukken. Niet lullen, maar poetsen. Niet stilstaan, maar in beweging blijven. Niet om hulp vragen, maar zelf oplossen. Het heeft mij uiteindelijk veel gebracht. Ik kan bergen verzetten. En het maakt ook veel stuk, op momenten dat ik doordram en doordender. Een collega-trainer noemde mij ooit de hogesnelheidstrein die vergeet om bij de kleine stations te stoppen en mensen in en uit te laten stappen. Beter kan ik het niet formuleren.

Kwetsbaarheid tonen en af en toe even wachten en tijd nemen voor de mening van anderen, maakt je toegankelijk en menselijk. Alles alleen willen doen, zorgt ervoor dat mensen afstand nemen. Het lijkt misschien alsof ik niemand nodig heb, maar het tegendeel is waar. Gek eigenlijk, dat mijn gedrag haaks staat op mijn behoeften. Ik kan het goed analyseren, maar ernaar leven?

Heerlijk om mijn zoon even te spreken, ook al voel ik het gemis.